

Učenci u ulozi ratnih izvjestitelja

Marija Gabelica, prof.
Srednja škola Koprivnica

Prilikom obrade sadržaja o Prvome svjetskom ratu učenici drugih razreda Srednje škole Koprivnica dobili su zadatak uživjeti se u ulogu novinara – ratnih izvjestitelja. Zadatak je bio zamisliti da su se kao novinari neke (strane) zemlje slučajno zatekli u Sarajevu 28. lipnja 1914. kad je izveden atentat na Franju Ferdinanda. Za čitatelje *svojih novina* morali su napisati izvještaj o događaju, odnosno izraditi digitalni plakat u obliku članka/naslovnice u novinama. Dobili su mogućnost izraditi ga u programu Canva, Word ili sličnim alatima. S obzirom na to da je forma plakata ograničavajuća, trebalo je dobro pripaziti na odabir bitnog sadržaja, teksta i slika koji će se staviti na plakat. Kako bi dobili dodatna saznanja o događaju, učenici su pogledali prvu epizodu iz dokumentarnog serijala *Apokalipsa Prvi svjetski rat (Zloglasni atentati – atentat na Franju Ferdinanda)*. Naravno, učenici su mogli i samostalno dodatno istražiti opise događaja.

Prije izrade plakata učenici su dobili detaljne upute. Novine su trebale biti na jednoj ili dvije stranice, trebalo ih je imenovati, staviti zanimljive naslove, sadržaj podijeliti na odlomke, potpisati novinara. Ukazalo im se na to da obrate pažnju na izgled novina kako bi bile privlačne kupcima, pripaze na sadržaj jer su novine u to vrijeme bile glavno sredstvo informiranja jer nije bilo interneta, mobitela, televizije, trebali su odabrati slike vezane uz događaj, paziti na čitljivost, jasnoću i preglednost, kronologiju i točnost podataka.

Bilo je napomenuto da paze na datum izlaska novina i s tim usklade informacije. Ako su izvještavali odmah po događaju, nisu mogli imati previše informacija o atentatu, a ako su pisali s većim odmakom, imali su više saznanja. Osim činjenica i opisa trebali su istražiti uzroke atentata, pokušati odgovoriti na pitanja zašto je ubijen Franjo Ferdinand, tko i zašto stoji iza atentata te da, iz tadašnje perspektive, kad rat još nije počeo, pokušaju predvidjeti moguće posljedice atentata. To je, naravno, ovisilo o datumu kad pišu svoje članke.

Također, trebali su pripaziti na perspektivu iz koje pišu. Učenici su trebali zamisliti iz koje su zemlje i za koga pišu novine. Trebali su dobro razmisliti o tome kakav će ton imati njihovi članci ako ih pišu iz perspektive novinara iz Beča i Austrije, Ugarske, Njemačke, Srbije, Rusije, Hrvatske, SAD-a, Italije, Francuske ili Britanije. To je bio i povod za razgovor o multiperspektivnosti i objektivnosti novina. Na satu smo raspravili o tome da bi novinari trebali biti objektivni, je li to baš uvijek tako i zašto nije. Učenici su poticani na razmišljanje o tome kakav će biti ton novinskih članaka u njihovim novinama s obzirom na zemlju iz koje dolaze, odnosno, ako dolaze iz Austrije ili Njemačke, hoće li ton novina biti drugačiji nego ako su novinar iz Rusije ili Srbije.

Kriteriji za vrednovanje bili su:

- oblikovanje plakata – grafički izgled plakata (font, čitljivost, preglednost), sadrži li sve komponente (naslov, podnaslove i odlomke, slike vezane uz događaj, potpis novinara)
- kreativnost – domišljatost, izgled i uloženi trud
- sadržaj – sadrži li opis događaja, uzroke i posljedice; jasnoća teksta, bitni sadržaji
- kronologija – datum i mjesto izlaska novina, točnost.

Za izvršenje zadatka učenici su dobili dva tjedna, no imali su mogućnost poslati svoje uratke na pregled i doradu prije konačnog ocjenjivanja. Najbolji su radovi stavljani na Padlet izložbe koje se može pogledati na ovim poveznicama: <https://bit.ly/48NXDIr> i <https://bit.ly/3RH3Qzv>

Svrha ovog zadatka nije bila samo izrada lijepog plakata, već se iz njega moglo jako dobro utvrditi razumiju li učenici koncepte vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuitet i promjene, razne perspektive, usporedbu i sučeljavanje. Budući da su učenici radili na povijesnom izvoru, korišteni su svi povijesni koncepti, a pritom su jačali svoje digitalne vještine. Iako su za svoj rad učenici dobili jednu ocjenu, zapravo bi ih se moglo ocijeniti iz svih triju komponenata jer se ovakvim načinom rada može vidjeti poznaju li učenici činjenice i kronologiju, razumiju li uzroke i posljedice te slijede li samu proceduru u radu i izradi plakata. Na kraju moramo istaknuti da se učenicima jako sviđa ovaj način rada, stoga je proveden više puta tijekom godina i na drugim temama.

Esseker Zeitung

Berlin 1914. 1. srpnja 1914.

Atentat u Sarajevu

Odlazak u Sarajevo bio je koban

U Sarajevu je prije par dana izvršen atentat na prijestolonasljednika Austrougarske Franju Ferdinanda, te na njegovu suprugu Sofiju. Atentat je provelo 6 članova "Crne ruke", odnosno "Mlade Bosne".

Tijek ubojstva

Franjo i njegova žena došli su u Sarajevo, oko 10 sati pokupila ih je kolona od 6 automobila. Prvu bombu je bacio Čabrinović, no ovaj pokušaj nije uspio, te su nastradali ostali ljudi. Kada se kolona vraćala iz vijećnice Gavriilo Princip se slučajno našao na mjestu gdje je kolona prolazila. Gavriilo je uzeo revolver i ispalio dva metka, kojima je usmrtio Franju i njegovu ženu.

Europa u strahu

Što će se dogoditi nakon atentata? Hoće li se svijet promijeniti? Što će se dogoditi sa Austro-ugarskom? Hoće li se atentatori pravilno kazniti? Jedna su od mnogih pitanja koja muče stanovnike Berlina, pa i gotovo cijele Njemačke i Europe.

Cilj Crne ruke

Cilj Crne ruke bio je da putem buna, ustanaka i atentata unište Austro-Ugarsku te pripoje BiH i Hrvatsku Srbiji.

Povod

Ovom događaju. predhodi godina 1878. kada je na Berlinskom kongresu donešeno pravo Austro-Ugarske da okupira Bosnu.

Mišljenja ljudi

Ljudi vjeruju kako će izbiti svjetski rat, vjeruju da će Austro-ugarska napasti Srbiju i da će u taj rat ući sve države dva saveza (Antante i Središnjih sila).

Za daljnje razvijanje događaja pratite nas u novim tjednim novinama.

Iva Katić

Prijedlog za citiranje (APA stil):

Gabelica, M. (2023). Učenici u ulozi ratnih izvjestitelja. *Poučavanje povijesti*, II(2), 32–33.